ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބިލާއި އިޞްލާޙުތަކުގެ ބާރު ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާ

ކޮމެންޓް 2015

ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް

މިހުން ހައްޔަރުކުރުމާއި، ބަންދުކުރުމާއި، ބަލާ ފާސްކުރުމާއި މައްސަލަތަކުގެ ތަހުޤީޤުގެ ތެރެއިން ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި، ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަދެވޭނީ މިންވަރު ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދެއް ޤާނޫނު އިންޓަރނޭޝަނަލް ހިއުމަން ރައިޓްސް އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތަށް މިބިލުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި ދެމެހެއްޓެންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފުނުވާނެ މިންގަނޑުތަކަށް ބަލާނެކަމީ ފާހަގަކުރެވޭ.

މިބިލުގައި ބައެއް ކަންތައްތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ބާރު ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ކޮމިޝަނަރަށް ބާރު ދީފައިވާ ބައެއް ކަންކަން ސީދާ ވެރިޔާގެ ހުއްދަގެ ދަށުން ކުރުމަށް ޕޮލިސްގެ ކޮމިޝަނަރު ވަކިން ހުއްދަދީފައިވާ މިންވަރު ބަޔާންކޮށް ނެތުމާއި، ހައްޔަރުކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތައް ބަލާނެ ބާރު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ބަޔާންކުރުމުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަކި މިންގަނޑެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ.

މިބިލުގައި ބައެއް ކަންތައްތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމުގެ ބާރު ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ވަކި ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރިހާ މިންވަރަކަށް އަދި މިންވަރު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ސަބަބުން މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށް ބާރު ބަޔާންކުރުމުގެ މިންވަރު ވަކިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާ ޚިލާފުވާ ބައެއް ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ.

9 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ހުއްދަދެވޭ ހާލަތްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ.

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

"ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ނުވަތަ އެމީހަކާ ދެކޮޅަށް ތަޙުޤީޤު ހިންގުމުންދާ ނުވަތަ ހިރާސްތުގައިވާ މީހާ، ނުވަތަ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާ މީހުންނަށް.

22 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން އެންފޯސްޑް ޑިސްއެޕިއަރަންސް ނުވަތަ ނިޔާމުން ގެއްލުވާލުމުގެ ކުށް އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. ސަބަބަކީ މިއީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤާނޫނުތަކުގައި އިންސާނިއްޔަތާއި ދެކޮޅަށް ހިނގާ ކުށެއް ނުވަތަ ކްރައިމް އަގެއިންސްޓް ހިއުމަނިޓީގެ ގޮތުގައި ބަލާ ކުށަކަށްވާތީއާއި މިއީ ފަރުދުންގެ މިނިވަންކަމާއި ނަފްސުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި މިނޫންވެސް އިތުރު އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި ގެއްލުވާ ކުށަކަށްވާތީއެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު

މި ބާބުގައި ތަޙުޤީޤާ ގުޅޭ ބައެއް ވަސީލަތްތަކާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ތަޙުޤީޤާ ގުޅޭ ބައެއް ވަސީލަތްތަކުގައި އެތަންތަން ލިބޭ ގޮތުގެ ބަޔާން، ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކުގައި އަދިއެހެން ތަންތަނުގައި، އެފަދަ ވަސީލަތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ހުއްދަ ދޫކުރެވޭ ގޮތުގެ ބަޔާންތަކެއް ނެތުމުން، މިފަދަ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ބަޔާން ހިމެނުން، މިބާބުގައި އެބައި ހިމަނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1)

މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ގައި ކޯޓުގެ އަމުރަކާ ނުލައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރު ލިބޭ ޙާލަތްތަކުގައި ހުރި މިހާރު ހައްޔަރުކުރުމުން ކޯޓުގެ އަމުރަކާ ނުލައި، އަދިއެކަ ތަޙުޤީޤަށް ވަގުތީގޮތުން ބަންދުކޮށްފައިވާ އެމީހުން، އަދިއެކަ ތަޙުޤީޤަށް ވަގުތުގައި ކޯޓު އަމުރު ބޭނުން ނުކުރެވިދާނެ ފަދަ ޙާލަތްތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ، މި މާއްދާގައި ވަކި ޙާލަތްތަކެއް ނުވަތަ ވަކި ޙާލަތްތަކުގައި (މިސާލަކަށް މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާވެދާނެ ކަމަށް ނުވަތަ ޙާލަތުގައި) ބަންދުކުރުން ގެނައުން ބޭނުންކުރަން އެކަމާ ޙާލަތެއް ނުވަތަ ތަޙުޤީޤުކުރާ ގޮތެއް ބަޔާންކުރަން ފެނެއެވެ.

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

26 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (8)

މި މާއްދާއަކީ އާންމު ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުތައް ކަނޑައަޅާ މާއްދާކަމަށްވާތީ މިމާއްދާގެ (ނ) ގެ (8) ގައި "އެތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، ހުޅުވައިގެން ބެލުން" މިފަދައިން ބައްޓަންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މިއީ ވަކި މީހެއްގެ ނުވަތަ ވަކި ފަރާތްތަކުގެ އެއްޗެއްކަމުގައިވާނަމަ (މިސާލަކަށް ލޮކްޑް ޑްރޯ، ލޮކަރ ބޮކްސް، ސްޓްރޮންގ ބޮކްސް)، އެ އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ މި ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައި މެނުވީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ކަމަށް ޒަބުތުކުރުމުގައި؛ މި މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"(8) އެތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، ހުޅުވައިގެން ބެލުން. ނަމަވެސް އަމިއްލަ މީހެއްގެ ނުވަތަ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ހޯދައި، މި ޤާނޫނުގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ."

26 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (9)

މި މާއްދާއަކީ އާންމު ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުތައް ކަނޑައަޅާ މާއްދާކަމަށްވާތީ މިމާއްދާގެ (ނ) ގެ (9) ގައި "އެތަނެއްގައި ތަޅުލާފައި ހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، އެ ތަޅު ހުޅުވައިގެން ނުވަތަ ހަލާކުކޮށްގެން އެ އެއްޗެއް ބެލުން" މިފަދައިން ބައްޓަންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މިއީ ވަކި މީހެއްގެ ނުވަތަ ވަކި ފަރާތްތަކުގެ އެއްޗެއްކަމުގައިވާނަމަ (މިސާލަކަށް ލޮކްޑް ޑްރޯ، ލޮކަރ ބޮކްސް، ސްޓްރޮންގ ބޮކްސް)، އެ އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ މި ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައި މެނުވީ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ކަމަށް ޒަބުތުކުރުމުގައި؛ މި މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"(9) އެތަނެއްގައި ތަޅުލާފައި ހުރި އެއްޗެއް ހުރިނަމަ، ހުޅުވައިގެން ނުވަތަ ހަލާކުކޮށްގެން އެ އެއްޗެއް ބެލުން. ނަމަވެސް އަމިއްލަ މީހެއްގެ ނުވަތަ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ އެއްޗެއް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުއްދަ ހޯދައި، މި މާއްދާގެ 27 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ."

27 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1)

މި މާއްދާއަށް ދަށުގައިވާ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"(1) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ތަނުގެ މައުލޫމާތު. އަދި ބަލައި ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ ތަނެއްގެ ވަކި ބައެއްކަމަށްވާނަމަ ފާސްކުރަން ބޭނުންވާ ބައިގެ މައުލޫމާތު"

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

27 މާއްދާގެ (ނ) ގެ (8)

މި މާއްދާއަށް ދަށު ތިރީގައިވާ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"އެތެރަށް ވަންނަން ބޭނުންވާ ވަގުތު އަދި އެތެރޭގައި ތިބެން ބޭނުންވާ މުއްދަތު"

29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާއަށް ދަށު ތިރީގައިވާ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ. "...އެފަދަ މައުލޫމާތު ވަގުތުން ވަގުތަށް ރިކޯޑުކުރުމަށް އަދި ދަތިކަމާ ކުރިމަތިވެ، ބަލައި ފާސްކޮށް ނިމުމަށްފަހު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އަދި އެންމެ ލަސްވެގެން 6 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި އެ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ މައުލޫމާތު އެ ޚަބަރު ލިބުމުން ރިކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ."

29 ވަނަ މާއްދާ އަދި 30 ވަނަ މާއްދާ

މި ބިލުގެ 29 ވަނަ މާއްދާ އަދި 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤްކުރަމުން ދާ ހިފެހެއްޓުމުގެ، އެއްދުވަހަށް ވުރެ ގިނަ ދުވަހުގެ ބިނާ އުފެދިފައި ކަން ބައްޓަންކުރުމުން މުޅިއެކުލަވާލަން ފެނެއެވެ. އަދި ގައުމީ ސަލާމަތާއި ގުޅޭ ބަންދުން ގެނަސް، ޚާއްޞަކޮށް އެކުލަވާލުމަށް ކަނޑައެޅޭ ކަމުގެ މަސައްކަތެއް ގެނެސް އަދި ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު ތަޙުޤީޤަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ބަލާނެ ކޮމިޝަނުގެ ބަންދުގެ، އަމަލުކުރާނެ އުސޫލު އަދި އެކަށީގެންވާ ބަންދުކުރުމުގެ ސަބަބުން ދިނުން ބަލައިގަނެ އަދި ގެންދިޔުމަށް ފެނެއެވެ.

32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)

މި މާއްދާގެ (ބ) އަށް ދަށު ތިރީގައިވާ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. "މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓޭ މުދަލުގެ އިންވެންޓްރީއެއްގެ ކޮޕީއެއް މުދަލުގެ ވެރިފަރާތަށް ނުވަތަ އެކަން ކުރެވޭނެ ފަރާތަކަށް ހަވާލުކުރަންވާނީ ހިފަހައްޓައިގެން ވަރަށް ލަސްވެގެން 24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި މުދާ ހަވާލުކުރާ ފަރާތުގެ ޚަބަރު ދެންނެވުމެވެ.

ސަބަބަކީ މިހާރުވެސް މުދަލުގެ ފިހުވަތަކަށް އަޅައިލެވޭ މުއްދަތުތަކެއް ނުވާތީ، މި މުއްދަތު ކަނޑައެޅުން އާންމުން ދިމާވާ ބާރުއެޅުމާއި ތަކުލީފުތަކާއި ދުރުކުރަން ދެވޭނެ ފަހިވާ ގޮތަކަށް ވަނީ މައްސަލައަށް ދިމާވެދާ ހަމަހަމަކަމާއި މިފަދަ އިންވެންޓްރީއެއް ކޮށްދެއްވަމަ، އެ މައްސަލަ ހައްލުކުރަން ފަސޭހަވާނެކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މީހެއްގެ ނަމާއި އުމުރާއި އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް އަންގައިފި ކޮން ވަގުތެއްގައިކަމާއި އެއީ ސުވާލުކުރެވިދާނެ، އެކަން ކުރަން އަންގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން ހާލަތެއްގައިކަން އެނގޭނެ ސުވާލުކުރެވޭނެގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމަށް، ސުވާލުކުރަންޖެހޭކަމުގެ ސަބަބު، ކޮންމެ މީހަކަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ސަބަބު ބުނެދިނުން ލާޒިމުކުރުމަށް ބަދަލުގެނައުން ހުށަހަޅަމެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގައި ހަމައެކަނި ސުވާލުކުރުމަށް ހާޒިރުކުރެވޭނީ ގިނަވެގެން ދުވަހުގެ ގަޑިއިރު ބަހައްޓައިގެން، އަދި ފަހަރު އަދި ގަޑި ކަނޑައަޅައި، ސުވާލުކުރުމުގެ ބައެއް މިންގަނޑު އެކަށައަޅާ މިބިލުގައި ހިމެނުމަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. އޭގެއިތުރުން، މި މާއްދާ ތިރީގައި މިދަންނަވާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

"މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ދަށުން ހުއްޓުވައި، މީހެއްގެ ނަމާއި އުމުރާއި އެޑްރެސް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް އަންގައިފި ކޮން ވަގުތެއްގައިކަމާއި ސުވާލުކުރުމުގެ ސަބަބު ބުނެދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެކަން ކުރަން އަންގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރާ ހިމެނޭ ހާލަތްތަކުގެ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން ހާލަތެއްގައިކަން އެނގޭނެ ސުވާލުކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްދޭންވާނެއެވެ."

36 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4)

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ ނަމާއި އުމުރު ބަޔާންކޮށްދިނުމުން ނުވަތަ އެމީހަކާމެދު ފުލުހުން ދެކޭގޮތުގައި ސާބިތުކުރުމަށް އަމާޒުކޮށްގެން ގޮތް (ހައްޔަރުކުރުން ދަރަޖަކުރުން، ނުވަތަ ހިރާސް ހައްޔަރުގައި ބެހެއްޓުން) ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ފެނެއެވެ.

36 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

މި މާއްދާގައި މީހަކު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކުރިން މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބުނެފައިވާ ހުކުމް ހާސިލްކުރާ ކޯޓު އިންސާފުކުރުމަށް ކޯޓުގެ އަމުރެއް ހޯދަން، މި ހުކުމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ކޯޓުގެ އަމުރެއް ހޯދުމަށް ބަޔާންކުރަން ފެނެއެވެ.

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ލިޔުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނުން، ފަދަ ތަފްސީލުތަކާއި ބައި ހިމެނުމަށް ފެނެއެވެ.

މ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

"މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އަމަލުކުރާ ކޮންމެ ފަރާތަކު، ހުއްދަދޭ ފަރާތުގެ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި، ސޮއާއި، ހުއްދަ ދިން ތާރީޚާއި ވަގުތު، ހުއްދަދިނުމަށް ބޭނުންވާ ސަބަބު، ކޯޓު އަމުރަކާނުލާ ހުއްދަދޭ ކުރެވޭ ހާލަތު އަދި މިހާލަތު ހުއްދަދޭކަމުގެ ޤާނޫނުތަކާއި އެޤާނޫނުތަކުގެ މާއްދާތައް އެނގޭނެ ފަދައިން ލިޔުމުން ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.

37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާއަށް ނަންބަރެއް އިތުރުކޮށް އަންނަނިވި ބައި ހިމެނުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

(3) ހުއްދަދޭ ސަބަބު ބޭނުމަކީ އަނިޔާވެރިކަން ހުއްޓުވުން.

37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2)

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޯޓު އަމުރުގެ ކޮޕީއެއް ހުއްދަދޭފަރާތުން މީހަކަށް ދީފައިވާކަން ތަސްދީޤުކުރުމަށްބަލައި، މިމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރުގެ ކޮޕީ ހުއްދަދޭ ފަރާތްތަކަށް ދިފާއުގެ އަދި މިއަމުރު ދޫކުރި ވަގުތު އެންގޭނެ ވަސީލަތެއް ތަރުތީބުކޮށް ހުށަހަޅާ އަދި ވަސީލަތެއްގެ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ފޯރުކޮށް ބަލައިގަތުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭ އަދި މިއުސޫލުގައި ހުއްދަދޭ ފަރާތް މީހާގެ ސޮއި އަންގަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

38 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާއަކީ ހުއްދަދޭފަރާތުގެ އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާ، މި މާއްދާގައި މީހަކު ހުއްދަދޭފަރާތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެތެރޭގައި ހުރިހާ ފުލުހުން، ފައިސާ، ގަނޑު އަދި މިނޫންވެސް އެފަދަ ތަކެއްޗާއިމެދު އަމަލުކުރާނެގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

38 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގައި ހުއްދަދޭކަމުގެ މީހާ ހުއްދައަކަށް ދެކޭގޮތް ހާލަތަށް، އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ބެލެހެއްޓުމަށްވެސް ތަކެއްޗާއި އެތަނުގެ ނިޒާމް ބަލާއިރު އަދި އެތަކެތި ކިހާވަރެއް މިންވަރަކަށް ބެލޭ ބޭނުންކުރެވޭނެ ބާރުގެ ހުރިހާ ގޮތެއް ފާހަގަކުރަން ކަމެއް ދުށުނު މިންވަރަކަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެ މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އަދި ފުލުހުން ހިފާހައްޓާ ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ހާލަތުތަކާއި މަޢުލޫމާތު، މިފަދަ ހުއްދަދޭ ހާލަތުތަކުގައި ފުލުހުންގެ އަމަލުތަކާއި ވަކި މިންގަނޑެއްގެ ތެރޭގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ބާރުއަޅުއްވަމެވެ.

މ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

38 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާއަށް ދަށުން ތިރީގައިވާ ބައިތައް އިތުރުކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

"ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ހައްޔަރަށް ދެކޮޅު ހަދައިފި ނަމަ، އޭނާ ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރުމާއި، ބެޑިއަޅުވުން. މިފަދައިން އަމަލުކުރާއިރު އޭނާ ހައްޔަރުކުރަން ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ ފުރާނަ ފުނަ ދެކުވެރިކަމާއި އަނިޔާވާފަދަ މިންވަރަށް ބާރު ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ."

39 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ހައްޔަރުކުރެއްވިކަމާއި، އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ސަބަބާއި، އޭނާގެ ވަކީލަކާ ގުޅުމުގެ ޙައްޤު ކަމަށް މައުލޫމާތު ވިދުވެން އޭނާއަށް ދިނުމަށް ދިވެހިބަހާ މުއްދަތުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ 12 ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތު 6 ގަޑިއިރަށް ކުޑަކުރުމަށް ފެނެއެވެ. ސަބަބަކީ 6 ގަޑިއިރަކީ ދިގު ވަގުތެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމުގައިވުމާ، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު އޭނާ ހައްޔަރުކުރުވޭ ސަބަބު ވަގުތުން އެނގުމަކީ ގާނޫނީ ޙައްޤެއް ކަމުގައިވާތީ، ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ އޭނާގެ ޙައްޤުތަކާ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

39 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ މީހަކު ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން ހައްޔަރުން ދޫކުރުމުގެ ކުރީގައި ފުލުހުން ބޭނުންވާ މިންވަރަކަށް ފިޔަވަޅުގައި، ހިމަނާފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ ތެރެއިން އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ބަދަލުގައި ހުރި ތަނަކާއި ބަލާފައިވާ އޭނާގެ އިތުރު މީހެއްގެ ނަން އަދި މަގާމު ނަމްބަރު، އިތުރުކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

39 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)

މި މާއްދާގައި ކުރެވޭތޯ ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ އަމަލު ފުރިހަމަކުރާ ގަޑިއަކު އަދި ވަސީލަތެއް 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ ބެލެނިވެރިއަކަށް ނުވަތަ އޭނާގެ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް އޭނާ ބަލައިގަންނަ ފަރާތަކަށް ވިސްނާ އަދި ފަރާތުގެ ގަޑިއިރުގެ އަންގަން އިނގޭގެ ބާރު ލިބިގެން ހުރި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ޖުޑީޝަލް މެޖިސްޓްރޭޓަށް އަންގަމުން ދިޔަ ކަނޑައަޅާ ބަދަލުކުރަން ފެނެއެވެ. ސަބަބަކީ ކުރުކަމާ ކުރެވެމުން ދާ މަސައްކަތްތަކުގައި އުނދަގޫ ވެވޭތީ ގަޑިއިރު ހިފާ މަސައްކަތްކުރަމުން ދެވޭތީއެވެ.

މއ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

40 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (5)

މި މާއްދާއަށް ދަށު ބަޔާންކުރިފައިވާ ބައި ހިމެނުމަށް ފެނެއެވެ.

"ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވާކަން"

41 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާއަށް ދަށު ބަޔާންކުރިފައިވާ ބައި އިތުރުކުރުމަށް ފެނެއެވެ. "ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނައުމާއެކު، އެފުލުހުންގެ މަރުކަޒުގައި ހުންނަ ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރަކު އޭނާގެ މައުލޫމާތު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށްފަހު، އޭނާގެ ހައްޔަރާބެހޭ ގޮތް ނިންމަންވާނެއެވެ. ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރު އޭނާގެ މައުލޫމާތު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ކުރިން އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ވަގުތާއި އޭނާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނައި ވަގުތާއި އޭނާ ހައްޔަރުކުރި ސަބަބު ރަޖިސްޓަރީގައި ބަލަހައްޓަން ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެއެވެ."

އަދި އޭނާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާގެ ހަށިގަނޑު މެޑިކަލްކުރުމާއި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކުރީގެ ހާލަތު ރިކޯޑްކުރުމަށް އިރުޝާދުދިނުން މެޑިކަލްކުރުމެވެ.

41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހާ އިތުރަށް ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ވަގުތުން އޭނާ ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލަންވާނެ ޝަރުތުތަކާއެކު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ ބާރުލިބިގެންވާއިރު، އޭނާ ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލާ ސަބަބު ނޯޓްކޮށް އޭނާ އިތުރަށް ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، ހައްޔަރުން ދޫކޮށްލާ ޝަރުތުތަކާއި މިއާއެކު ދިރާސާކުރެވޭ ކަންކަން ބަޔާންކުރުމަށް، އޭނާ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކަމަށް ބާރުލިބިގެންވާކަން ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

41 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

މި މާއްދާގައި ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެނެވޭ މީހާ ދަނީ ހައްޔަރުކުރުމަށް ކުރިން ޖެހޭ ގޮތުން އިތުރަށް ސާފުކުރެވެންޖެހޭ މިފަދަ ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، މިގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އޭނާ ބަންދުކުރެވިދާނެކަމަށް ބާރުލިބިގެންވާއިރު، މިގޮތުން ބަންދުކުރެވޭ މުއްދަތު އޭނާ ބަންދުކުރެވޭ ވަގުތުން ފެށިގެން ސަބަބު ބާރުލިބިގެން ވާއިރު ބަންދުކުރެވިދާނެ ބާރުލިބިގެންވާކަން ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

41 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)

މި މާއްދާގައި ކަސްޓަޑީ އޮފިސަރަކު ނެތް ހާލަތުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލު ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި "ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ފުދުނު މިހާ ސުވާލުކުރާ ހާލަތުގައި، އެހާ ސުވާލުކުރަން ފުރުޞަތު ދިނުން، މި ގާނޫނުގެ 40 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގާނޫނީ އިންޒާރުގައި ހިމެނިގެންވާ ބައިތައް އެހާއަށް ރަނގަޅަށް ފަހުމްވެއްޖެކަން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ފުރުޞަތު ދެވޭނެ ގޮތަކަށް ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް ސުވާލުކުރުމުގެ "ކުރިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ، މިކަން މިގޮތަށް ކުރުމަކީ ބައިނަލްއަގްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިހާރު ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައިތައް ހިމަނާލުމަށް ފެނެއެވެ. އަދި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ކުރިން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ހުރި ގޮތް ބަލައި ދިނުމަށް ޙައްޤު ލިބިގެންވާ ކަމަށާއި ޙައްޤުތައް އެހާއަށް ބުނެދިނުމަށް ފެނެއެވެ. މިސާލަކަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން ފަދަ ކަންކަން ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ފުދުނު މިހާ ސުވާލުކުރާ ހާލަތުގައި، އެހާ ސުވާލުކުރަން ފުރުޞަތު ދިނުން، އެހާގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދޭންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިކަން ކުރިން ކަނޑައަޅައިގެން ބައިނަލްއަގްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ގުޅޭ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައިތައް ހިމަނާލުމަށް ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުގައި ހުރި މީހާ ބޭނުންކުރުމަށް ފަހު، އެހާ ސުވާލުކުރާނެ ވަގުތު އެހާގެ ޙާލަތު ރަނގަޅު އެހާއާ ބެހޭގޮތުން ކުރުން އެހީތެރިވެދޭ ޑޮކްޓަރަކު ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުން، މިކަން ކުރިން ކަނޑައަޅައިގެން ބައިނަލްއަގްވާމީ އެހީތެރިވެދޭ ފަރާތުން ތަޙުގީގު ކުރިއަށްދާ ފަހުން، އެހީތެރިވެދޭ ފަރާތަށް ޤާނޫނީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައިތައް ހިމަނާލުމަށް ފެނެއެވެ.

މއ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި "...ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ބުނެ، އެ ޚިދުމަތް ދޫކޮށްލައިފި މީހަކާ ފުލުހުންނަށް ސުވާލުކުރެވިދާނެއެވެ" މިފަދައިން ބައްޓަންކޮށްފައިވާތީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންނުވާކަމަށް އަދި އެޚިދުމަތް ދޫކޮށްލައިފި ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށް ހެއްކަށް ބޭނުންކުރެވޭ މީހާ ސޮއިކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ތައްޔާރުކޮށް މައްސަލަ ފައިލުގައި ހިމަނަން، މިފަދަ ލިޔުމެއް ސުވާލުކުރާ މީހާއަށް ދޭން ފަށާކަމަށް ބައްޓަންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)

މި މާއްދާގައި "ޤާނޫނީ ވަކީލަކު ހަމަޖެއްސުމަށް ދޭ ޚިދުމަތުގައި، 6 ގަޑިއިރު ހޭދަވާއިރުވެސް އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައި ޤާނޫނީ ވަކީލު ހާޒިރުނުވެއްޖެނަމަ، ފުލުހުންނަށް އޭނާއާ ސުވާލުކުރަމުން ކުރިއަށް ދެވިދާނެއެވެ" މިފަދައިން ބައްޓަންކޮށްފައިވަނީވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްގެއްކަމުން، ޤާނޫނީ ވަކީލު ހޯދުމަށް އިތުރު ޚިދުމަތް ދޭންވާނެކަމަށް ޒިންމާދާރުކުރުމާއި މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ފެނެއެވެ. މިސާލަކަށް މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ދުވަހަކަށް ބަލާއިރު އަށް ޤާނޫނީ ވަކީލު ހަމަޖެއްސުމަށް އިތުރު ޚިދުމަތްތައް ދިނުން.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)

މި މާއްދާގައި ހަމައަކަށްވުރެ ހޭރަ މީހާއަށް އެނގިފައިވާ ސަބަބުތަކުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލު ހާޒިރުވެއްޖެނަމަ، އޭނާ ޤާނޫނީ ވަކީލު ހައްޔަރުކުރުމަށް، 6 ގަޑިއިރުގެ އިތުރު ޚިދުމަތްދިނުމަކީ ބައްޓަންކޮށްފައިވާކަމުން 6 ގަޑިއިރަށް ޤާނޫނީ ވަކީލު ހައްޔަރުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އެހެންކަމުން، ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤުތަކުގައި ގާނޫނީ ވަކީލުން ހާޒިރުވުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި ހުރަސްތައް ދުރުކުރުމަށް ފުލުހުން ސަމާލުވުމާއި ގޮތުގައި ހިމެނޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް ލަނޑުދަނޑިއެއް ނިންމުން ގެނެސްދިނުމަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލާއި ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރެވޭ މުއްދަތެއް ކަމަށް، 7 ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދިނުމަށް ފެނެއެވެ. ސަބަބަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްގެއްކަމުން، ޤާނޫނީ ވަކީލު ހޯދުމަށް އިތުރު ޚިދުމަތް ދޭންވާނެކަމަށް ޒިންމާދާރުކުރުމެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)

މި މާއްދާގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުގެ ޙާޟިރުގައި ޙާޒިރުގައި އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިއަށްގެންދިއުމާ ނުލައިވެސް، އޭގެ ފަހުން ޤާނޫނީ ވަކީލު ހާޒިރުވެއްޖެނަމަ، ވަކީލު ހާޒިރުވާ ހިސާބުން ފެށިގެން އެއާއި ސުވާލުކުރަމުންދާ ވަކީލުގެ ހާޒިރުގައިކަމަށް ބައްޓަންކޮށްފައިވާތީ، މިކަން

މއ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

ޙިދުމަތްތަކަށް ވަކީލުން ސޮއިކުރުމުގެ ކުރިން ސުވާލުކުރެވުނު ފަރާތަށް ބަލައިލެވޭނެ ހުއްދަ ދިނުމަށް ވެސް ބޭނުންކުރެވޭ އަދި ކޯޓުގައި ހިމެނިދާނެ ސަބަބުތަކާ ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި ސުވާލުކުރަމުންދަނިކޮށް، އޭނާ ގާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުސަތު ބޭނުންވާނަމަ، އޭނާއާ ސުވާލުކުރުން ހުއްޓާލައި، ވަކީލު އައްޔަންކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިކަން ތަންފީޒުކުރުމުގައި، ފިކުރުން ދިނުމުގެ ކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާއަށް އަންނަނިވި ބައެއް އިޞްލާޙުތަކުން ހުށަހަޅަމެވެ.

- ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ކުޑަކުއްޖެއްގެ، އެކުއްޖަކާ ސުވާލުކުރަންވާނީ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ.

- ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކުޑަކުއްޖެއްގެ، އެކުއްޖަކާ ސުވާލުކުރަންވާނީ ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ބެލުމުގެ ހާއްސަ ތަމްރީން ލިބިފައިވާ ފުލުހުންނެވެ. އަދި ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ސުވާލުކުރަންވާނީ ކުޑަކުދިންނާ ސުވާލުކުރުމަށް އެކަށައަޅާފައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ރައްޓެހި އެއްގޮތަށް ގޭގެ މާހައުލުގައެވެ.

ސަބަބަކީ ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ސުވާލުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭނެކަން މިމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރު ތަފްސީލު ހިމަނަންވާނެކަމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ. މިގޮތުން ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ ކުޑަކުދިންނާ ސުވާލުކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންގެ މައްސަލަތައް ބެލޭ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤަވާޢިދު އަދި ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުއާހަދާ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ހިމެނުން މުހިއްމުކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

މ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި "...ހަނުހުރުމުގެ ހައްޤުގެ ބޭނުން ހިފުން ކޮންމެ ވަގުތެއްވެސް އިހްތިޔާރުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެ ހައްޤު އާއި އިހްތިޔާރުކޮށްފިނަމަ ފުލުހުން އިހުތިރާމްކުރަންވާނެއެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކުރެވިފައިވީނަމަވެސް އެކަން އެގޮތަށް ކުރަންވާނެކަމަށް އަންގަމުން ނުވަތަ ބުނެދިނުމަކީ ސުވާލުކުރާ ފުލުހުންގެ ޒިންމާއެއްކަމަށް ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިނުވާތީ، މި މާއްދާއަށް އަންނަނިވި ބަދަލު ގެނައުން ހުށަހަޅަމެވެ.

"...ހަނުހުރުމުގެ ހައްޤު ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި އެ ހައްޤު އާއި ބޭނުންކޮށްފިނަމަ ފުލުހުން އެކަމަށް އިހުތިރާމްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ހަނުހުރުމުގެ ހައްޤު ބޭނުން ކުރާ ވަގުތު އާއި އެކަން ފުލުހުން އެ މީހަކަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގައި ސުވާލުކުރާ ފުލުހުން އަންގައިދޭން އޮންނަ ޒިންމާއެއްކަމުގައިވާނެއެވެ."

43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގައި އޮތް ގޮތުން ދޭ މަޢުލޫމާތު ދެކޮޅަށް ހެކި ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަމުގައި ހަނުހުރުމުގެ ހައްޤުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރިން ދެވިފައިވާ ބަޔާނެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު ދެކޮޅަށް ހެކި ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ މަޢުލޫމާތު ނޫނަސް ވިދުރުން ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން ހަނުހުރުމުގެ ހައްޤުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ފުރުސަތު ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

46 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހާ ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދާ މީހާ ގެންދިޔުމަށްވާނަމަ، މިގޮތަށް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދެވޭ މީހުންނަށްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހައްޤުތައް ދެވިދާނެކަން ކަށަވަރު ކުރަން އެ ހައްޤުތައް މި މާއްދާގައި ވަކިން ބަޔާންކޮށް، މީހުންނަށް ބަންދުކުރުމާއިގުޅޭ އަދި ސުވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ބުނެދޭން ޖެހޭނެ ކަންކަން ބަޔާންކުރުން ފެނަމެވެ.

މި މާއްދާގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހާ ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދާ މީހާ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބަހައްޓާނެ ގިނަ ވަގުތު ކަނޑައެޅުން ފެނަމެވެ.

މި މާއްދާގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމުން ސުވާލުކޮށްގެން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހާ ސުވާލުކުރުމަށްޓަކައި ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދާ މީހާ ދޫކޮށްލި ވަގުތު އޮތް ބަންދުކުރި ސަބަބާއި ބަންދުކުރި ވަގުތާއި ބަންދުން ދޫކޮށްލި ވަގުތު އަންގައިދީ ލިޔުމުން ދޫކުރަން ޖެހޭނެކަން މި މާއްދާގައި ހިމަނައި ކަނޑައެޅުން ސަރަޙައްދުގައި ބުނެދޭން ޖެހޭ ކަންތައްތަކުގައި ހިމެނުން ފެނަމެވެ.

މއ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން 3336539 ފެކްސް 3338658 އީމެއިލް info@hrcm.org.mv ވެބް www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

46 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި ހުއްދަދީފައިވަނީ ނުވާ ގޮތަށް ފުރުޞަތުގެ ބަދަލުގެ ދަށުގައި ބަހައްޓަވައިގެން ފުރުޞަތު ދިނުމާ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގައި، އާންމު ސަލާމަތުކަމަށް ފުރުމުގެ ކުރިން، އާންމު ތިމާގެ މިހާރު ނުވަތަ އާންމު ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ އާންމު ގާނޫނީ ވަކިވާ ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތުދޭންވާނެކަމުގައި އަދި އެކަން ހުރި ތަނެއް ބަޔާންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެ، ގާނޫނީ ވަކިވާ ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނީ ވަކި ފުރުޞަތެއްގެ މެދުގައި ބޭއްވުމަށް ފެނެއެވެ. އެއީ އެކަން ހުރި ތަނެއް އާއިލާ ނުވަތަ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެހާ ގާނޫނީ ވަކިވާ ވަރަކަށް އެކަށީ ދަ ކަމެއްކަމަށްވާތީއެވެ. އަދި މި މާއްދާ މިހާރު އޮތްގޮތުން، އާއިލާގެ މިހާރު ގުޅުއިވިނަމަ، ގާނޫނީ ވަކިވާ ގުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ގެއްލިގެންދިޔުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތަކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭއެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި "...ގާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރާ ކަމަށް ބުނެ، އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފި މިހާ ފުރުޞަތުތަށް ސަލާމަތުކުރުމަށްޓަކައެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ ގާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރާކަމަށް އަދި އެފުރުޞަތު ދޫކޮށްލައިފި ކަމަށް ބެލެވިދާނެކަން ހުއްދަދީފައިވާ މިހާ ސަލާމަތުކުރުމާ ޚިލާފަށް ތަޙުޤީޤުކުރަނީ މަސައްކަތްކުރިގަތި ހިމާޔަތް، ސަލާމަތުކުރުމާ މިހާރު ދިން ވާނަކަމަށް ބަޔާންކުރަމަށް ފެނެއެވެ.

48 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާއަށް އަންނަނިވި ބަދަލު އިޞްލާޙުކުރުން ހުށަހަޅަމެވެ.

"ކަނޑައެޅޭ ތަޙުޤީޤުގައި ހުއްދަދޭނުކުރާ ނުވަތަ ބަންދުކުރާ މީހަކު ހުކުމް ތަންފީޒުކުރާނާ މީހުންނާ އެއްކޮށްގައި ބަންދުކުރުވިގެންނުވާނެއެވެ."

"ކަނޑައެޅޭ ތަޙުޤީޤުގައި ހުއްދަދޭނުކުރާ ނުވަތަ ބަންދުކުރާ ކުރަނީ، ޖޭލު މީހުންނާ އެއްކޮށްގައި ބަންދުކުރުވިގެން ނުވާނެއެވެ."

"އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން އެއްކޮށްގައި ބަންދުކުރުވިގެންނުވާނެއެވެ."

މ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ، (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

49 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެންވާކަމާއި އެބާރު ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާއިރު، ބަންދުގައި ހުންނަ މީހާ ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓުކާރަދަ އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާތީ، ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓުކާރަދަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދޭން ފެނެއެވެ. މިގޮތުން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ހިމެނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

1. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރަންވާނެ ހާލަތްތަކަކީ ކޮބައިކަން
2. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރަންވާނީ ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރަން މިހާ އެއް ޖިންސެއްގެ މީހެއްކަން.
3. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓުކުރާ ވަގުތު އެބަންދުގައި ކޮންމެހެން ހުންނަންޖެހޭ ފުލުހުން ނުވަތަ ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ މީހުން އެކަނި ކަން. އަދި އިތުރު މީހަކު އެބަންދުގައި ހުރުމަށް ނުވާނެކަން.
4. ބަންދުގައި ތިބޭ އެހެން މީހުންގެ ހާލަތުގައި ނުވަތަ އެމީހުންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކޮންމެހެން ނުވާނެކަން
5. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރުމުގައި ބަންދުކުރާ ފަރާތުގެ ހުއްދަތާ އެއްގައިކަން ނުވަތަ އޭނާ ހުއްދަދޭ ފަރާތުގެ ރާސްތާގައިކަން
6. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރަމުންދާއިރު، ސަރޗުކުރާ މީހާ އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް ސުވާލެއް ހުށަހަޅައިގެން ބަންދުކުރި އެފަރާތަށް އެހީތެރިވުން ވަގުތީ ނިސްބަތް އަދި އެހީތެރިވުން އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެންގުމަށް ފިޔަވަޅުއަޅައިގެން ނުވަތަ ގޮތަކަށް ބަލަހައްޓާން
7. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރުމަށް ހުއްދަ ހޯދާ ފަރާތަކީ ފުލުހުންގެ ޗީފް ސުޕަރިންޓެންޑެންޓް ދަރަޖައިގެ ވެރިޔަކު ނުވަތަ ހިއްސާދާރުކަން
8. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓުކުރަމުން ބޭނުންކުރާ އިކުއިޕްމަންޓާއި ސަލާމަތީ ކުރަންވާނޭ އުސޫލު ހުއްދަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބެހެއްޓުމާބެހޭ އަދި
އުސޫލު ހުއްދަ ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަން.
9. ސްޓޭޝަން ސަރޖަންޓް ކުރިއަށްދާ ވަގުތު ކޮންމެހެން ދެންނެވޭ އިންސްޕެކްޓަރ ރޭންކްގެ އިތުރުން އެއްވެސް ވާހަކައެއް ނުދެއްކުމާއި، ހަރަކާތެއް ނުކުރުމާއި އިޝާރާތެއް ނުކުރުން.

50 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަ މީހާ ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި، ހެދުމާއި އަށޮން ނުވަތަ ހަށިގަނޑުން ފޮނުވާ ފަރާތުން ފެނޭ ހަރަކާތް ނަގައި، ފުރުޞަތު ދެވެނީ އަތުގައި ވަރަށް ގާތުން ބަލައިލުމަށް ބަލައިފާސްކުރުމުގެ މިކަން ހަރުކަށިކުރުމަކީ، މި ގޮތުން ނުވޭގެ އެއްބާރު ރައްކާތެރި ބަލައިލުމަކަށް ބަލާކަމުގައި ފެނެއެވެ.

މއ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

51 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގެ ދަށުން ނަގާ ސާމްޕަލްތައް ބޭނުންކުރުމަށްފަހު، ޑީއެންއޭ ޕްރޮފައިލް ޑޭޓާބޭސްއަށް ޖެހުމަށްފަހު، އެހެން ސާމްޕަލްތައް ޑީއެންއޭ ޕްރޮފައިލް ބެލެހެއްޓުން އިންތިޒާމް އަދި އެ ސާމްޕަލްތަކުގެ ދަތުރުކުރުމުގެ ގޮތްތައް ސަރުކާރުން ސަރަހައްދުގެ ބަޔަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ހަވާލުކުރަން ފެނެއެވެ.

ސަބަބަކީ މިފަދަ ކަންކަމުގައި ބޭނުންކުރާނެ ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރުމަކީ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދެނިވި ކަމެއް ކަމުން، ރަނގަޅަށް ދިރާސާކޮށް ޑީއެންއޭ ބެލެހެއްޓުމުގެ ބަދަލު ގެނައުން މުހިންމުކަމުން ފެނެއެވެ.

51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި އެބުނެފައިވާ ސާމްޕަލްތަކުގެ ސާމްޕަލް ނަގައިދިނަމަ، އެކަން ފިޔަވައި ފަރާތަކުން އެއްބަސްވުން ލިބިފައިވާނަމަ، އެސާމްޕަލް ނަގާ ފަރާތަކާ ނުލައި ކޮށްފާނެ ފިޔަވަޅުތަކުގައި އެއްބަސްވުން ލިބިގަތުމަށް ބާރުލިބިގެންވާ ގޮތަށް ބަދަލުގެނައުމަށް އެއްބަސްވުން ލިބިގެންވާ ނަމަ، އެކަމާ ބެހޭ އެއްބަސްވުން ބާރުލިބިގެންވާގޮތަށް ބަދަލުކުރަން ފެނެއެވެ.

54 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (5)

މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތުގެ ތެރެއަށް ގެންނަ ބަދަލު އިތުރުކުރަން ފެނެއެވެ.

(11) އެހެން ހުއްދަދޭފަރާތަކުން ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި ފަރާތް ނުވަތަ ތަހުގީގު މައުލޫމާތު

54 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާއަށް ދަށު ބަޔާންކުރާ ބައި އިތުރުކުރަން ފެނެއެވެ.

"މިގޮތުގެ ބަންދުގައި ހުރި ފަރާތް އެއްވެސް ތުހުމަތެއް ފާސްކުރެވިފައި ނުވަތަ ހުކުމެއް އިއްވުމަށްފަހު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ޑީއެންއޭ ފައިލު ފަޅާލާ ވަކިކޮށް އެކަމުގެ ރިކޯޑް ނައްތާލުމަށް ތަކުރާރުކުރެވޭ ނުވަތަ އަޅާލާ ފަރާތަކުން ތަހުގީގަކުން ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތު ނައްތާލަން ފެނެއެވެ. އަދި ކުރެވޭ ތަހުގީގެއްގައި މިފަދަ ފަރާތް ބޭނުމެއްނުވާ ނުވަތަ ޝަރީއަތުގެ ހުކުމް ނުކުރާކަމަށް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެހެން ފަރާތަކުން އެމީހެއްގެ ފައިލް ނައްތާލުމަށް އެދުނުކަމުގައި ވިޔަސް ޑީއެންއޭ ފައިލު ނައްތާލަން ފެނެއެވެ."

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

60 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ހ)

މި މާއްދާ އިބާރާތްކުރެވިފައިވާ ގޮތުން މިއީ ކުޑަކުދިންގެ ދަރިން ދޫކޮށްލާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރާ ޝަރުޢީދަޢުވާއެއްކަން ނުވަތަ ކުޑަކުދިންގެ ދަރިން މީހުން ދޫކޮށްލުމުން ޙަޟާނަތަކަށް ޤާނޫނާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރާ ޝަރުޢީދަޢުވާއެއްކަން ސާފުނުވާތީ، އެކަން ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ފެނެއެވެ.

60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާގައި ބަންދުގައި ހުރި މީހުނާ ކުޑަކުދިންގެ އުސޫލުން ބަންދުން ދޫކޮށްލެވިދާނެކަން، އެހެނަސް ޗާޖުކުރެވޭ ކުށްތަކުގެ އިތުރުން
ޖިނާއީ ދަޢުވާ އުފުލުމާ ބެހޭގޮތުން ދަޢުވާއާ ޙަވާލުވާ ފަރާތުގެ ހުއްދައާއެކު، ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމުގައި
ކުޑަކުދިން ދޫކޮށްލުމާއި ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރަންވާނެ އުސޫލުތަކަށް ބަލައި، މިކަމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ ބަލައިގަތުމާއެކު، މާނައެއް ދޭ ގޮތަށް
ބަޔާންކުރުން މުހިންމުކަމަށް ފެނެއެވެ.

61 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ބަންދުން ދޫކޮށްލާ މީހާ ފަރާތުން ކުޑަކުދިންގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ބާތިލުކުރުމަށް ނިންމާ ޙާލަތްތަކުގައި
ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގެ މީހާ ދަޢުވާކުރާ ކުށުގައި ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ބަޔާނެއް ނުކުރާތީ، މިކަމާ ގުޅުންހުރި ހާލަތްތައް ބަލައި
ނިންމަން ކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

61 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުޑަކުދިންގެ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ބަލަމުން ދާއިރު ކޯޓުގެ އަމުރަކާ ނުލައި ކުޑަކުދިން ބަންދުކުރުމަކީ، އެ ކުދިން
ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ބަލާނަމަ، އެކަން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންމެ ކަމެއް ބަޔާންކުރުމަށް
ބަޔާންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

މަ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

70 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި ބައްޓަންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެންފޯސްޑް ޑިސްއެޕިއަރަންސް ނުވަތަ ނިޔާމުން ގެއްލުވާލުމުގެ ކަން އިތުރުކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

70 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ)

70 ވަނަ މާއްދާގައި ވަކި ކުށްތަކަކަށް މަރުވަރިވާ ޖާމި މުއާމަލާތް އަޅުއަރުވާ ބެލުމުގެ ބާރު ކޯޓު އަދުލުގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާއިރު، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކޯޓު އަދުލު ދިނުމުގައި ފަސޭހަފުޅު ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ ބައްޓަންކޮށްފައި ނުވާތީ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކޯޓު އަދުލުއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ބައްޓަންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން އަސާސީ ކަންކަން އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

(8) ސަރުވައިވަލް ކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ ހަރަކާތްތަކަށް ސަރުވައިވަލްކުރާއިރު، އެކާ މުއާމަލާތްކުރާ އެހެން މީހެއްގެ ޖާމި މުއާމަލާތްތައް އަޅުއަރުވާ ބެލުމުގެ ހައްގަށް ދޫ މިނިވަނު

(9) ސަރުވައިވަލްކުރަން ބޭނުންވާ މީހާގެ އިތުރުން އެހެއްސަވައިގައި ސަރުވައިވަލްކުރަން އެދޭ އެހެން މީހެއް ނުވަތަ މީހުން ވާނަމަ އެފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު

71 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓް ނުވަތަ ޓްރެވެލް ޑޮކިއުމަންޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުކޮ އަދުލުއްގެ މައުލޫމާތު، ވީއްލެވޭ އަވަހަކަށް އެމީހަކަށް ދަންނަވާނެކަމަށް ބައްޓަންކޮށްފައިވާއިރު، ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމުގެ އަދުލު ނުކުމާއިކަ، މިމައުލޫމާތު އޭނާއަށް ވަގުތުން އަންގަންވާނެކަމަށް ބައްޓަންކުރުމަށް ފެނެއެވެ.

72 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ފުލުހުން ތަހުޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއްގައި، ވަކި ހާއްސަ ބާވަތެއްގެ ޖިނާއީ ތަހުޤީޤު ހިންގުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިދީފައިވާ އިދާރާއެއްގެ އިޒުނަ ސާބިތުވާ ހިނގާނަމަ، އެކަމުގެ އެބައިގެ ތަހުޤީޤު އެއިދާރާއަކުން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ކަނޑައަޅައި، އެއިދާރާއަކަށް މައްސަލަ ހަވާލުކުރާއިރު މި ފުލުހުންގެ ދަށުން ހަރު ފާއިދާގައިވާ ޒާތުގެ މަޢުލޫމާތު، ޖާއިޒް އިންފޮމޭޝަންސްއެއް ހިންގާފައިނުވާކަން ބައްޓަންކޮށްފައިވާތީވެ، ޖިނާއީ ތަހުޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ އިދާރާއަކުން ތަހުޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއްގެ ވަކި ބައެއް އެއި

މއ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގެ އިންޓެގްރިޓީގެ ތަރައްޤީއަށް ހިތްހަމަޖެހޭނެގޮތަށް، އަދި އެކަމުގައި ފުލުހުންގެ އެރު ހޯދުމަށް އެއިރުގައިވާ އެދުމަށް، އޭނާގެ

އެބައި ތަފުސީލުކުރުމަށް އެއިރުގައިވާ ފުލުހުންނަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ޑިސިޕްލިން ސިސްޓަމެއް ހިމެނުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމަށް ފާހަގަކޮށް.

86 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި މިހާރުގެ މަސައްކަތް އެއް ތަޢާރަފުކުރެ ވީނަ ދައުލަތް އުފެދިފައިވާ ގޮތަށްވުމާއި އޭނާގެ މަސައްކަތް ދައުލަތް ކުރުގެފައިވާ އެއް ކަން

ނަމަވެ އެއަށްވުރެ ވީނަ ކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އޭނާގެ މަސައްކަތް ދައުލަތް އުފެދިފައިވާ ދަން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ތުހުމަތު ކަނޑައެޅުމުގެ ނަމަވާ އެ

ހިދާ ކަނޑައެޅުމުގެ ދައުލަތް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހިފެހެއްޓުމަށް، ކޯޓުގެ ހުކުމަކަށް އަރިހަށް ގެންދިޔުމަށްފަހު

ބަންދުކުރެވިފައިވާ، މިފަދައިން އަމަލުކުރުމުގައި ބަލަހައްޓާ ކަނޑައެޅޭ ނަމަވެ މިންގަނޑަށް ކަނޑައެޅިގެން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިސާލަކަށް ކުރުގެ

ކޭސް ބޭލުން، ކުރުގެ އަރިހަށްދިޔަކަން، ކުރުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހުންނަށް އަދާކުރަނީ ލިބުނު ގެއްލުންތަކުގެ ކަނޑައެޅުން

ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމަށް ބަންދުކުރުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ. ސަބަބަކީ މިއީ އެބައި ބަޔަކުގެ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމަށްވާތީއެވެ.

90 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ޖިނާއީ ކުރުގެ ދައުލަތް ލިބޭ ފައިސާތަކުގެ ތުހުމަތު ކުޅަ އަދުލުގެ ދަށުން ސަލާމަތް ނިމުނުދުވަސް ބަލަހައްޓައި ހުރި

މިއަހަރަކީ ވަނީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހުށަހަޅާފައިވާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަދި ދައުލަތް ލިބޭ ފައިސާތަކުގެ ތުހުމަތު އެއްވެސް

ސަރުކާރު ނޫން ބަންދުން ދޫކުރި މުޢާމަލާތް ހުރި ކަމާބެހޭ އުސޫލުން ދޫކުރި މުޢާމަލާތް ސަރުކާރުގެ ބަންދުން ދޫކުރި މުޅި ވަނީ ޤާނޫނުގެ

ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހުށަހަޅާފައިވާ 45 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތް އުފެދިފައިވާ ބަންދުކުރުމަށްވުރެ، މައްސަލައިގެ ތަހުޤީޤު އަދި

ދައުލަތް ކުރުގެ ތެރެއިން ލިބިގެން ދައުލަތް ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރުސަތު ހުރިކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ. މިޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ ތުހުމަތު އެކަށީގެންވާ އަވަސް

މިންވަރުގައި ތަހުޤީޤުކޮށް ސަރުކާރުގެ ނިންމުން ހިފެހެއްޓުމަށް ކަމަށްވާތީއެވެ، މި މާއްދާގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މައްދަތަކީ ތަހުޤީޤު އަދި

ދައުލަތުން، މުދަލަކާ ކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މައްދަތެއްކަމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ، މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން ދާއިރާ، މުޅި މައްދަތު

އިތުރުކުރުމަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.

95 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

މި މާއްދާއަށް އަންނަނިވި ނުކުތާ އިތުރުކުރުން ހުށަހަޅަމެވެ.

(14) ކުށުގެ އަމަލު ހިނގީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ހުންނަ މީހާ ދެކޮށް ކަމަށްވުން

(15) ކުށުގެ އަމަލު ހިނގީ އާންމު ޚިދުމަތްތެރިޔަކު ވަޒީފާ ދެކޮށް ކަމަށްވުން

މ. އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

104 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ދައުލާ ލިބޭ މީހާ ކުރަން އިޢުތިރާޟުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އިޢުތިރާޟުގެ އެއްބަސްވުން ކުރިން ބަލައިގަތުމަށް ކުރިން ނިންމިކަމުގައިވިޔަސް ހުކުމްކުރުމުގައި މައްސަލައިގައި ލިބިފައި ހުރި ހެއްކާއި ދެކޮޅަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިދާނެކަން ނުވަތަ ގޮތަކަށް އިޢުތިރާޟު، ވަކި މިންވަރަކަށް ގޮތްތަކެއް ބަޔާންކޮށްދީ ކުރާ ކުރުމުގައި ހުރި ކަރާ ނުކުރެވި ވީ ނަމަވެސް ކުރިން އިޢުތިރާޟުވެފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ މަޤާމުކޮށްދީވެ.

110 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)

މި މާއްދާތަކުގައި އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި ޤާނޫނީ ވަކީލު ހަމަޖެއްސަން ބޭނުންކުރުމުގައި ދައުލާ ލިބޭ ވަކީލުން ބޭނުންވާނަމަ، އެމީހަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ވިސްނުމަށް 10 ދުވަހުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެކަމަށް މި މާއްދާގައި ހަމަޖެހިފައިވާއިރު އެކަށީގެންވާ ވަކީލެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ބޭނުންކުރާ ކުރުމުގައި ބޭނުންވާ އިތުރު ކަންތައް ލިބިދޭން ބޭނުންވާކަމަށް ބުނެވިދާނެ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ ސަބަބުތަކެއް އޮތް، މި މުއްދަތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލު އައްޔަން ނުކުރެވޭ ދަރަޖައަށް ޤާނޫނީ ވަކީލު އައްޔަނުކުރުމަށް އިތުރު މުއްދަތެއް ދޭން ޖެހޭނެ މިފަދައިން އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

110 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

މި މާއްދާގައި ޝަރީޢަތް ބޭއްވުމުގެ ކުރިން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކަށް ޝަރީޢަތްތަކުގައި އެއްވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލެއް ހާޒިރުވެ ދިފާއުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދީފައި ނުވާނަމަ، ތުހުމަތުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ވަކީލު ހަމަޖެއްސުމަށް އަދި ހާޒިރުކުރުމަށް ވަކި މުއްދަތެއް ނުދީ، ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން ހާޒިރުކުރަން ބޭނުންވާ ފަރާތެއް ފެނިއްޖެނަމަ، މިފަދަ ގޮތެއްގައި ބަދަލުކުރުމަށް ވަކި ޝަރުޠުތަކެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ކަމެއް ބުނާނެ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޝަރީޢަތް ބޭއްވުމުގެ ކުރިން، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ދީ އެކަމާ ބެހޭގޮތުން އެމީހަކަށް ޤާނޫނީ ވަކީލެއް އައްޔަނުކުރުމަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން، މިކަމަށް ފުރުޞަތުދީގެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އޮންނާނެ. އަދި މި މާއްދާގައި މިކަމުން އެދޭގޮތުގެ ޝަރީޢަތް ފުރުޞަތުދީގެން ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް ކަނޑައެޅުމުން، މިއަދުގެ ހުރިހާ އެއްބަސްވުންތަކެއް ދޫކޮށް، މިފުރުޞަތު ލިބޭ މީހުންގެ އަދަދު މަދުވެގެންދާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް މި މާއްދާ އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ.

މއ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ) ކެނެރީމަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ. ފޯން: 3336539 ފެކްސް: 3338658 އީމެއިލް: info@hrcm.org.mv ވެބް: www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv

115 ވަނަ މާއްދާ

މި މާއްދާގައި ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން 6 ގަޑިއިރު ހުށަހެޅުމަކާއި، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށްފަހު، މިއިން ގަޑިއެއް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްދިނުމަކީ ބޭނުންކުރަމުން ބައްޓަންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ނިޒާމެއް، ޝަރީޢަތް ފެށުމަށްފަހު ހުރި ހެކި ދިފާޢަށް ދޫކޮށްދެއްވަން ބޮޑު ހުސްކުރުމުގެ ހެކި ދިފާޢަށް ދޫކޮށްދިނުމަށްވާ ގޮތަށް، އެކަށީގެން ޝަރީޢަތް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްނުދޭ ގޮތަށް ބަދަލުކުރަން ފެނެއެވެ.

117 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މި މާއްދާގައި ދައުލަތް ލިބި މިހާރު ސިއްރިއްޔަތުން އަދާހާ ބަލައިގަންނާނެ މިފަދަ ކަންކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ހުކުމް ކަނޑައަޅާ ތަރުތީބު ގެނެސް ޖިނާއީ ދަޢުވާގައި ދައުލަތަށް ލިބި ޝަހާދަތް ހުކުމް ކަނޑައަޅާ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރެވިދާނެ، ހުކުމް ކަނޑައަޅާ ތަރުތީބު ގެނެސްފައި ވާ ޝަހާދަތް ދޫކޮށް މިހާރު ނިޒާމަށް ބަދަލުކުރަން ފެނެއެވެ.

މި މާއްދާގައި ބަދަލުގެނައުމަށް ފެނެއެވެ.

---

12 ޖޫން 2015

މަ.އުތުރުވެހި (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކެނެރީ މަގު، މާލެ (20192) ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން 3336539 ފެކްސް 3338658 އީމެއިލް info@hrcm.org.mv ވެބް www.hrcm.org.mv
Ma.Uthuruvehi (5th Floor), Keneree Magu, Male' (20192) Maldives, Phone: 3336539, fax: 3338658, e-mail: info@hrcm.org.mv , web: www.hrcm.org.mv